

MATHEMATEG

Amser a ganiateir: 1 awr 30 munud

- Dylid ysgrifennu'ch atebion i gyd yn y llyfrau ateb a ddarperir, gan gynnwys unrhyw ddiagramau, graffiau neu frasluniau.
  - Atebwch bob cwestiwn yn Rhan A a dau gwestiwn o Ran B.
  - Cewch ddefnyddio cyfrifiannell, ar yr amodau canlynol, sef ei bod yn ddistaw, nad oes angen ffynhonnell allanol o drydan, a'i bod heb ddulliau cyfathrebu arni, a heb allu dal testun na deunydd arall y gellid ei ddefnyddio er mantais annheg i ymgeisydd. Rhaid rhoi'r gyfrifiannell i unrhyw oruchwylwyr yn yr arholiadau ar eu cais ac mae ganddynt yr awdurdod i atal ymgeiswyr rhag defnyddio unrhyw gyfrifiannellau y maent yn amau nad ydynt yn bodloni'r amodau hyn.
  - Darperir tablau ystadegol.
-

Rhan A

1. Symleiddiwch y mynegiadau isod:

(a) $\frac{\sqrt{5} + \sqrt{3}}{\sqrt{5} - \sqrt{3}} - \sqrt{15}$;

(b) $\log_{10} 2 + \log_{10} 5$;

(c) $\frac{x - 3}{x^2 - 2x - 3} + \frac{2}{x^2 - 1}$.

[13 marc]

2. Differwch bob un o'r isod mewn perthynas ag x , gan symleiddio'ch ateb cyn belled ag y gallwch:

(a) $2x^2 + e^x$;

(b) $\sqrt{1 + x^2}$;

(c) $2 \sin^2(5x^2) + \cos(10x^2)$.

[12 marc]

3. Integrwch bob un o'r isod mewn perthynas ag x :

(a) e^{-2x} ;

(b) xe^{-2x} ;

(c) xe^{-2x^2} .

[8 marc]

4. Hafaliad y cromlin C yw $y = x^2 - 4x - 5$.

(a) Ysgrifennwch C yn y ffurfiau canlynol: $y = (x - a)^2 + b$ ac $y = (x - p_1)(x - p_2)$, lle a , b , p_1 a p_2 yw'r cysonion i'w pennu.

(b) Darganfyddwch y pwynt lle mae echelin cymesur C yn croestorri ag C . Darganfyddwch y ddau bwynt lle mae C yn croestorri'r echelin- x .

(c) Brasluniwch graff C yn y plân- xy , gan labelu'r tri pwynt darganfyddoch yn (b).

[14 marc]

5. Pennwch werth a fel bod $x = 3$ yn ddatrysiad i'r hafaliad

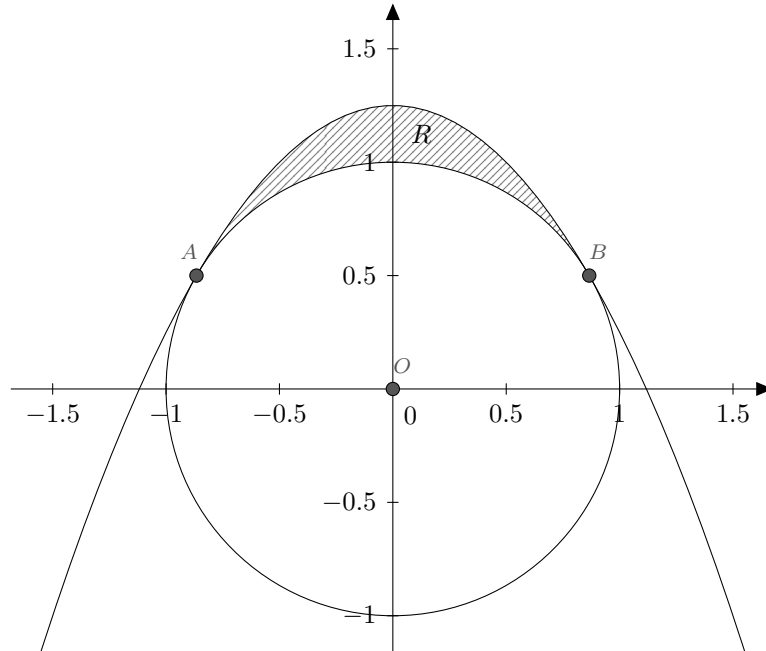
$$x^3 - 6x^2 + 11x = a.$$

Ffactoriwch y polynomial canlyniadol $x^3 - 6x^2 + 11x - a$ yn hollol i'w ffactorau llinol.

[13 marc]

Rhan B

6. Dewisir gwerth a fel bod y cylch $x^2 + y^2 = 1$ yn gorwedd tu mewn i'r parabola $x^2 + y = a$ ac yn ei gyffwrdd yn y ddau bwynt A a B yn unig, fel y dangosir yn y ffigur isod.

- (a) Darganfyddwch gyfesurynnau A a B a dangoswch fod $a = \frac{5}{4}$. [7 marc]
- (b) Pennwch onglau ac arwynebedd y triongl OAB , ac arwynebedd sector lleiaf y cylch rhwng y segment llinell OA ac OB . [6 marc]
- (c) Pennwch arwynebedd y parth tywyll R sy'n ffinedig oddi tanodd gan y cylch ac oddi uchod gan y parabola, rhwng y pwyntiau A a B . [7 marc]

7. (a) Gyrrwyd car ar fuanedd cyson o 12 m/s ar hyd ffordd pan sylwir y gyrrwr yn sydyn ar goeden sydd wedi cwmpo 40 m o'i blaen ac sy'n rhwystro'r ffordd. Mae'r gyrrwr yn brecio'n syth sy'n rhoi arafiad cyson o 3 m/s^2 i'r car.
- (i) Pa mor bell o flaen y goeden fydd y car yn dod i ddisymudedd? [5 marc]
  - (ii) Os na fyddai'r gyrrwr wedi ymateb yn syth ac wedi brecio 1.75 eiliad yn ddiweddarach, gyda pha buanedd byddai'r car wedi taro'r goeden? [5 marc]
- (b) Gellir dau gronyn, A a B , symud ar hyd yr un llinell syth ar arwyneb llyfn llorweddol. Masau y gronynnau A a B yw $m \text{ kg}$ a 0.2 kg , yn ôl eu trefn. Cynnelir dau arbrawf. Yn yr arbrawf gyntaf, symudir A gyda chyflymder 5 m/s a symudir B gyda chyflymder $v \text{ m/s}$ cyn gwrthdaro i ffurfio gronyn sengl C , sy'n symud â chyflymder 2 m/s . Yn yr ail arbrawf, mae cyflymder cychwynnol A a buanedd cychwynnol B yn aros yr un peth ag o'r blaen, ond mae cyfeiriad mudiant B yn groes i'r cyfeiriad o'r blaen. Mae'r gronynnau yn gwrthdaro eto ac yn ffurfio gronyn sengl C , sy'n symud nawr gyda chyflymder 3 m/s .
- (i) Ar gyfer pob arbrawf, nodwch, yn nhermau m a v , cyfanswm momentwm y gronynnau cyn iddynt wrthdaro. [4 marc]
  - (ii) Darganfyddwch màs y gronyn A a buanedd cychwynnol y gronyn B . [6 marc]

8. (a) Darperir paneli ffens â hydoedd 180 cm. Gellir modelu gwir hyd, X cm, panel gan ddsraniad Normal sydd â chymedr 182 cm a gwyriad safonol 1.6 cm.

Darganfyddwch y tebygolrwydd fod panel sydd wedi'i ddewis ar hap â hyd

(i) llai na 180 cm. [2 farc]

(ii) mwy na 183 cm. [2 farc]

(iii) rhwng 181 cm a 183 cm. [2 farc]

- (b) Gellir modelu màs cydran trydanol, Y , gan ddsraniad Normal sydd â chymedr μ a gwyriad safonol σ , h.y., $Y \sim N(\mu, \sigma^2)$.

Mae dadansoddiad o swp o gydrannau yn dangos bod

$$P(Y < 4.5) = 0.2.$$

- (i) Darganfyddwch werth z fel bod

$$4.5 - \mu = z \times \sigma,$$

lle mae z yn werth $Z \sim N(0, 1)$. [2 farc]

- (ii) Os ydych yn gwybod hefyd fod

$$P(Y > 4) = 0.975,$$

darganfyddwch μ a σ . [4 marc]

- (c) Os yw $X \sim N(\mu_X, \sigma_X^2)$ ac $Y \sim N(\mu_Y, \sigma_Y^2)$ yn annibynnol, yna ar gyfer rhifau real a a b ,

$$aX + bY \sim N(a\mu_X + b\mu_Y, a^2\sigma_X^2 + b^2\sigma_Y^2).$$

Tybiwch y gellir modelu hydoedd sgriwiau gan ddsraniad Normal sydd â chymedr 5.1 cm a gwyriad safonol 0.03 cm. Gallwch dybio fod hydoedd sgriwiau gwahanol yn annibynnol.

Tybiwch y dewisir dau sgriw ar hap.

- (i) Beth yw'r tebygolrwydd fod swm yr hydoedd y ddau sgriw yn fwy na 10.16 cm? [3 marc]

- (ii) Beth yw'r tebygolrwydd fod gwahaniaeth rhwng y ddau hyd yn llai na 0.01 cm?

(Awgrym: Defnyddiwch y ffaith bod

$$P(|X| < K) = P(-K < X < K).)$$

[5 marc]